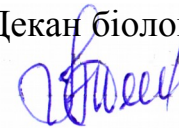

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

кафедра інженерії харчового виробництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан біолого-технологічного
факультету

І.О. Балабанова

“28” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Профілактика хвороб тварин

Освітній рівень _____ перший (бакалаврський) _____

Спеціальність _____ 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Освітня програма _____ «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Факультет _____ біолого – технологічний _____

2
2019- 2020 навчальний рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Профілактика хвороб тварин» для здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» зі спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва».

Розробники: Ряполова І.О. канд. с. – г. наук, доцент

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри інженерії харчового виробництва
Протокол №1 від 27.08. 2019 року

Схвалено методичною комісією біолого-технологічного факультету
Протокол №1 від 28.08. 2019 року

Затверджено на Вченій раді біолого-технологічного факультету
Протокол №1 від 28.08. 2019 року

В.о. завідувача кафедри
інженерії харчового виробництва

(Новікова Н.В.)

27.08.2019 року

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 20 «Аграрні науки і продовольство»	нормативна	
Змістових частин – 2	Спеціальність: 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин для: денної форми - 90 заочної форми -90		3-й	4-й
		Семестр	
	6-й	7-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента - 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Лекції	
		18 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		8 год.	8 год.
		Лабораторні	
		18 год.	год.
		Самостійна робота	
		40 год.	74 год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: залік			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 50:50 для заочної форми навчання – 25:75

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основними завданнями і метою вивчення дисципліни є засвоєння студентами теоретичних знань і практичних навиків у наданні тваринам першої долікарської допомоги, виявленні хвороби, причин і умов її появи, та впровадженні загально-профілактичних і спеціальних оздоровчих заходів в господарстві. Дисципліна вивчається у тісному зв'язку з такими дисциплінами як: морфологія і фізіологія тварин, біохімія, гігієна тварин, годівля с-г тварин, мікробіологія і вірусологія, технологія виробництва і переробки продукції птахівництва, свинарства, скотарства.

Впровадження в практику набутих знань надає можливість спеціалісту здійснювати прийоми групової профілактики хвороб тварин, приймати участь у розробці профілактично-оздоровлюючих заходів у господарстві, контролювати виконання зоотехнічних і ветеринарно-санітарних вимог під час вирощування тварин і переробки продукції тваринництва з метою створення здорових стад тварин і птахів та попередження виникнення антропоозоозів у людей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни користуючись нормативними і довідковими документами студент повинен **знати:**

- основні поняття загальної патології (хвороба, етіологія, патогенез, симптоми, діагноз і прогноз хвороби), причини виникнення і механізми протікання та прояв деяких патологічних процесів;
- класифікацію хвороб тварин;
- причини, симптоми і заходи профілактики деяких незаразних хвороб органів дихання, травлення, кровообігу;
- основні форми і групи лікарських речовин, механізм їх дії та правила застосування;
- механізм розповсюдження заразних хвороб серед тварин, птахів, форми прояву і складові епізоотичного процесу, причини, симптоми, заходи щодо ліквідації і профілактики деяких інфекційних хвороб тварин, птахів у тому числі антропоозоозів;
- класифікацію паразитарних хвороб тварин, причини, біологію розвитку паразитів, симптоми і заходи щодо ліквідації і профілактики деяких паразитарних хвороб тварин і птахів в тому числі антропоозоозів;

Використовуючи лабораторне обладнання, апаратуру, користуючись сучасними методиками проведення діагностичних досліджень майбутній спеціаліст повинен **вміти:**

- провести загальне клінічне обстеження тварин;
- правильно зафіксувати тварину;
- провести клінічне дослідження органів кровообігу, дихання, травлення;
- ввести різними шляхами лікарські речовини;
- надати першу невідкладну і долікарську допомогу тваринам;
- визначити (поставити попередній діагноз) інфекційні і паразитарні хвороби тварин, джерела зараження;
- розробити заходи щодо профілактики і ліквідації інфекційних і паразитарних хвороб тварин і птахів в господарстві.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовна частина 1

Профілактика незаразних хвороб с.-г. тварин.

Тема 1. Вступ до дисципліни "Профілактика хвороб" Основи клінічної діагностики

1. Законодавчі нормативні документи діяльності працівників ветеринарної медицини
2. Клінічна діагностика тварин
3. Правила поведінки і техніка безпеки під час клінічного обстеження тварин
4. Клінічне дослідження органів дихання і серцево-судинної системи Клінічне обстеження органів травлення тварин

Тема 2 Основи загальної патології

1. Характеристика гіпербіотичних та гіпобіотичних патологічних процесів, що виникають при захворюванні тварин.
2. Особливості перебігу гіпертрофій, запалень та непластичних процесів.
3. Особливості перебігу атрофічних процесів, дистрофій та некрозів.

Тема 3 Внутрішні незаразні хвороби тварин

1. Основи фармакології
2. Обстеження і перша допомога тваринам з хворобами органів травлення
3. Обстеження і перша допомога тваринам з хворобами органів кровообігу та органів дихання

Тема 4 Елементи хірургії

1. Основні поняття і методи асептики та антисептики.
2. Виконання елементарних хірургічних операцій з дотриманням правил асептики та антисептики.
3. Класифікація хірургічних хвороб та перша невідкладна допомога хворим тваринам при травматизмі закритих та відкритих механічних пошкодженнях (ранах, переломах), хірургічні інфекції (абсцесах, артритях, сепсисі).
4. Хірургічні операції призначені для підвищення продуктивності тварин. Кастрація самців і самок декорнуація, обрізання хвостів та інші види господарсько необхідних хірургічних втручань.

Змістовна частина 2

Основи епізоотології та паразитології

Тема 5 Інфекційні хвороби сільськогосподарських тварин, їх класифікація.

1. Інфекційні хвороби сільськогосподарських тварин, їх класифікація.
2. Організаційно-господарчі та спеціальні заходи з профілактики та ліквідації інфекційних хвороб.
3. Основні методи діагностики інфекційних хвороб.

Тема 6 Антропоозоозни

1. Інфекційні хвороби, спільні для різних видів сільськогосподарських тварин.
2. Епізоотологічна характеристика, методи діагностики та профілактика сибірки, туберкульозу, бруцельозу, лептоспірозу та сказу.

Тема 7 Інфекційні хвороби, характерні для окремих видів сільськогосподарських тварин.

1. Епізоотологічна характеристика, методи діагностики та профілактика лейкозу великої рогатої худоби.
2. Епізоотологічна характеристика, методи діагностики та профілактика бешихи свиней, класичної та африканської чуми свиней, сальмонельозу.
3. Епізоотологічна характеристика, методи діагностики та профілактика сапу коней.
4. Епізоотологічна характеристика, методи діагностики та профілактика хвороби Ньюкасла

Тема 8 Класифікація інвазійних хвороб сільськогосподарських тварин.

1. Гельмінтози, спільні для різних видів тварин: фіноз великої рогатої худоби та свиней, ехінококоз, трихінельоз.
2. Основні методи прижиттєвої та посмертної діагностики гельмінтозів.
3. Прийоми проведення гельмінтомакроскопії, гельмінтомікроскопії, гельмінтоовоскопії.
4. Методики гельмінтологічного дослідження об'єктів зовнішнього середовища.
5. Основні методи профілактики трематодозів, нематодозів та цестодозів.

Тема 9. Інвазійні хвороби сільськогосподарських тварин різної етіології

1. Збудники сверблячки.
2. Акариформні кліщі.
3. Гіподерматоз ВРХ, естроз овець.
4. Загальна та специфічна профілактика паразитарних хвороб.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	ус ь о го	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовна частина 1 Профілактика незаразних хвороб с.-г. тварин												
Тема 1. Вступ до дисципліни "Профілактика хвороб" Основи клінічної діагностики	8	2		2		4		1				8
Тема 2 Основи загальної патології	8	2				6		1	1			6
Тема 3. Внутрішні незаразні хвороби тварин	16	4	2	6		6			3			10
Тема 4. Елементи хірургії	10		2	2		4		2				10
Разом за змістовною частиною 1	42	8	4	10		20		4	4			34
Змістовна частина 2 Основи епізоотології та паразитології												
Тема 5 Інфекційні хвороби сільськогосподарських тварин, їх класифікація. Антропозоозози	10	2	-	2		6		1	-	-	-	12
Тема 6 Інфекційні хвороби, спільні для різних видів с. – г. тварин	12	4				6		1	2			8
Тема 7 Інфекційні хвороби, характерні для окремих видів сільськогосподарських тварин	8	2	2	2		4		1				8
Тема 8 Класифікація інвазійних хвороб сільськогосподарських тварин.	7	1		2		4						6
Тема 9. Інвазійні хвороби сільськогосподарських тварин різної етіології	11	1	2	2		6		1	2			6
Разом за змістовною частиною 2	48	10	4	8		26		4	2			40
Всього	90	18	8	18	-	46		8	8			74

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до дисципліни «Профілактика хвороб»	2
2	Основи загальної патології	2
3	Внутрішні незаразні хвороби тварин. Профілактика хвороб органів дихання	2
4	Внутрішні незаразні хвороби тварин. Профілактика хвороб органів травлення	2
5	Основи епізоотології. Фактори поширення інфекційних хвороб. Загальні методи профілактики	2
6	Зооантропонози їх класифікація, характеристика та методи специфічної профілактики	2
7	Інфекційні хвороби, спільні для різних видів с.-г. тварин	2
8	Інфекційні хвороби, характерні для окремих видів сільськогосподарських тварин	2
9	Класифікація інвазійних хвороб с.-г. тварин. Інвазійні хвороби тварин різної етіології. Профілактичні заходи.	2
	Всього	18

6. Теми семінарських занять – не заплановані

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Техніка безпеки при роботі з тваринами. Фіксація, повал	2
2	Клінічні обстеження хворих тварин. План та методи обстеження.	2
3	Елементи фармакології у профілактиці хвороб. Загальні поняття про рецепт, дозу, механізм дії та форми лікарських речовин.	2
4	Елементи хірургії в профілактиці хвороб. Поняття про асептику та антисептику, знеболювання. Елементи хірургічних операцій та хірургічні інструменти.	2
5	Методи діагностики інфекційних хвороб тварин	2
6	Загальна і специфічна профілактика інфекційних хвороб тварин	2
7	Характеристика інвазійних хвороб тварин. Трематодози. Цестодози. Морфологія, біологічний цикл розвитку	2
8	Нематодози. Морфологія, біологічний цикл розвитку	2

9	Основні методи діагностики і профілактики гельмінтозів	2
	Всього	18

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Хірургічні операції призначені для підвищення продуктивності тварин. Кастрація самців і самок декорнуація, обрізання хвостів та інші види господарсько необхідних хірургічних втручань.	2
2	Надання першої невідкладної допомоги тваринам	2
3	Заходи профілактики і боротьби з деякими інфекційними хворобами тварин	2
4	Протипаразитарні заходи	2
	Всього	8

9. Самостійна робота студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи загальної патології. Пухлини, їх види, етіологія	4
2	Профілактика хвороб системи травлення сільськогосподарських тварин.	2
3	Профілактика хвороби центральної нервової системи сільськогосподарських тварин.	2
4	Профілактика хвороб, спричинених порушенням обміну речовин у сільськогосподарських тварин.	4
5	Профілактика внутрішніх незаразних хвороб молодняка сільськогосподарських тварин.	4
6	Профілактика отруень сільськогосподарських тварин ядовитими травами луків та пасовищ.	4
7	Профілактика хірургічних хвороб сільськогосподарських тварин.	4
8	Профілактика інфекційних хвороб, які є спільними для різних видів тварин.	2
9	Профілактика інфекційних хвороб жуйних тварин.	2
10	Профілактика інфекційних хвороб свиней.	4
11	Профілактика інфекційних хвороб інших видів сільськогосподарських тварин.	4
12	Профілактика гельмінтозних хвороб сільськогосподарських тварин.	4

13	Профілактика паразитарних хвороб, збудники яких належать до різних нозологічних груп.	4
	Разом	40

10. Індивідуальні завдання

Контрольна робота для студентів заочного відділення: Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Профілактика хвороб» Спеціальність 204- Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва. Херсон, 2017

11. Методи навчання – лекції, лабораторні роботи.

Словесні методи навчання:

1. Бесіда - діалогічний метод навчання, під час якого НПП через постановку ретельно продуманої системи запитань підводить здобувачів вищої освіти до розуміння нового матеріалу або перевіряє засвоєння ними уже вивченого. Це єдиний метод традиційного навчання, в якому знання не подаються у "готовому" вигляді.

2. Пояснення - словесне тлумачення закономірностей, істотних властивостей досліджуваного об'єкта, окремих понять, явищ.

3. Дискусія. Дискусія як метод навчання заснований на обміні поглядами по визначеній проблемі Цей метод доцільно використовувати в тому випадку, коли студенти мають значний ступінь зрілості і самостійності мислення, вміють аргументувати, доводити й обґрунтовувати свою точку зору. Добре проведена дискусія має велику навчальну і виховну цінність: учить більш глибокому розумінню проблеми, умінню захищати свою позицію, вважатися з думками інших.

4. Лекція - монологічний спосіб викладу об'ємного матеріалу. Використовуючи лекційний метод подачі матеріалу, викладач усно передає інформацію групі, кількість якої може коливатися від кількох осіб до кількох сотень або навіть тисяч осіб. При цьому викладач може застосовувати і наочні засоби навчання, зокрема класну дошку, плакати або показ слайдів.- пояснення. Студенти мають доступ до електронного варіанту лекцій та при необхідності використовувати його під час підготовки до практичних занять, модульного контролю, тестових завдань.

Наочні методи навчання - показ малюнків, схем, слайдів, навчальних фільмів, інформаційних відеороликів, мультимедійних презентацій тощо. Під наочними методами навчання розуміються такі методи, при яких засвоєння навчального матеріалу знаходиться в істотній залежності від застосовуваних у процесі навчання наочного приладдя і технічних засобів. Наочні методи використовуються у взаємозв'язку зі словесними і практичними методами навчання.

Наочні методи навчання умовно можна підрозділити на дві великі групи:

- метод ілюстрацій припускає показ плакатів, таблиць, картин, карт, замальовок на дошці й ін.

- метод демонстрацій зазвичай пов'язаний з демонстрацією приладів, дослідів, технічних установок, кінофільмів, діафільмів і ін.

Практичні методи навчання ґрунтуються на практичній діяльності здобувачів вищої освіти. Цими методами формують практичні уміння і навички. Практичні роботи проводяться після вивчення великих розділів, тем і носять узагальнюючий характер. Як метод навчання вони спрямовані на формування вмінь і навичок,

необхідних для життя і самоосвіти. Виконання таких робіт допомагає конкретизації знань, розвиває вміння спостерігати і пояснювати сутність явищ.

Лабораторні роботи сприяють зв'язку теорії з практикою, озброюють студентів методами дослідження в природних умовах, формують навички користування приладами, вчать обробляти результати вимірювань і робити правильні наукові висновки.

Самостійна робота з рекомендованими підручниками в читальному залі університету, спеціальним довідковим і інформаційним матеріалом кафедри, статистичними збірниками України та області.

12. Методи контролю

Усний контроль (*усне опитування*). Його використання сприяє опануванню логічним мисленням, виробленню і розвитку навичок аргументувати, висловлювати свої думки грамотно, образно, емоційно, обстоювати власну думку. Здійснюють його на семінарських, практичних і лабораторних заняттях, лекціях і консультаціях.

Письмовий контроль. Його метою є з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками з предмета, визначення їх якості – правильності, точності, усвідомленості, вміння застосувати знання на практиці.

Практична перевірка. Її застосовують з навчальних дисциплін, які передбачають оволодіння системою практичних професійних умінь та навичок, і здійснюють під час проведення практичних і лабораторних занять з цих навчальних дисциплін. Така перевірка дає змогу виявити, якою мірою студент усвідомив теоретичні основи цих дій.

Тестовий контроль. Для визначення рівня сформованості знань і вмінь з навчальної дисципліни користуються методом тестів.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
Змістовна частина 1				Змістовна частина 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	100
10	10	10	10	15	10	15	10	10	

Схеми оцінювання ДВНЗ «ХДАУ»

Шкала ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C	задовільно	
64 – 73	D		
60 – 63	E	незадовільно	не зараховано
35 – 59	FX		

1- 34	F		
-------	---	--	--

14. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації щодо проведення лабораторно - практичних занять з дисципліни «Профілактика хвороб» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти третього року навчання денної форми. Спеціальність: 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». Освітньо-професійна програма «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». Факультет: біолого-технологічний. Змістовна частина I «Профілактика незаразних хвороб с.-г. тварин». НМВ ДВНЗ «ХДАУ», 2019. – 28 с.

2. Методичні рекомендації щодо проведення лабораторно - практичних занять з дисципліни «Профілактика хвороб» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти третього року навчання денної форми. Спеціальність: 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». Освітньо-професійна програма «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». Факультет: біолого-технологічний. Змістовна частина II «Основи епізоотології та паразитології». НМВ ДВНЗ «ХДАУ», 2019. – 24 с.

3. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни «Профілактика хвороб сільськогосподарських тварин» Модуль I Основи загальної патології Внутрішні незаразні хвороби. Херсон, 2017. – 24с.

4. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни «Профілактика хвороб сільськогосподарських тварин» Модуль II Профілактика інфекційних та паразитарних хвороб. Херсон, 2017. – 24с.

5. Методичні рекомендації для вивчення дисципліни «Профілактика хвороб» і завдання для контрольної роботи студентам-заочної форми навчання біолого-технологічного факультету. Спеціальність 204 - Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва. Херсон, 2017.

15. Рекомендована література

Базова

1. Основи тваринництва і ветеринарної медицини: підручник /А.І.Вертітчук, В та ін. Київ : Вища освіта, 2011. - 688 с.

2. Вербицький П.І., Достоєвський П.П., Бусол В.О. Довідник лікаря ветеринарної медицини. К.: Урожай, 2004. 1280с.

3. Бурделев Т.Е. Основы ветеринарии: підручник. М., 1978. 432с.

4. Основи тваринництва і ветеринарної медицини: підручник /Маценко М.І. та ін. К.: Урожай, 2004. 656 с.

5. Довідник ветеринарних препаратів і кормових добавок зарубіжного виробництва./ Косенко М.В. та ін. К.: Ветінформ, 1999. 352 с.

Допоміжна

1. Мазуркевич А.Й., Данілов В.Б., Куц Н.В. Патолофізіологія тварин. Практикум.: навч. посіб. К.: Мета, 2003. 176 с.
2. Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин: підручник /В.І. Левченко, та ін. Біла Церква, 2004. 607 с.
3. Галатюк О.Є., Цибульчак Л.М. Епізоотологія та інфекційні хвороби тварин. Методичний посібник. Житомир, 2005. - 562 с.
4. Горальський Л.П., Хомич В.Г., Кононський О.І. Основи гістологічної техніки і морфофункціональні методи дослідження у нормі та при патології: навч. посіб. Житомир: Полісся, 2005. 285 с.
5. Ксьонз І. М., Юхно В. М. Діагностика та заходи профілактики і боротьби з хламідіозами сільськогосподарських тварин: посібник Полтава : ПДАА, 2009. 128 с.
6. Патологічна фізіологія і патологічна анатомія тварин: підруч. / А. Й. Мазуркевич та ін.. Вінниця : Нова книга, 2008. 344 с.
7. Посібник з інвазійних, інфекційних та незаразних хвороб свиней: навч. посіб. / Ю. Ю. Довгій, та ін.. К. : Урожай, 2010. 328 с.
8. Ковбасенко В.М. «Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва»(навчальний посібник). Том 1. – Одеса, 2003. - 302 с.
9. Судаков М.О. та ін. «Внутрішні незаразні хвороби тварин». - К.: Мета, 2002. - 352с.

16. Інформаційні ресурси

Інтернет - ресурси

1. Омельченко В.П., Залужна Т.С. Патологічна фізіологія і патологічна анатомія сільськогосподарських тварин. Електронний підручник: веб-сайт <https://drive.google.com/file/d/1iXaG0J0iFrDiXScWTlvCaJrbBofgXo1j/view?usp=sharing>. 2017
2. Єрохіна О.М. Паразитологія та інвазійні хвороби сільськогосподарських тварин. Навчальний посібник: веб-сайт <https://drive.google.com/file/d/1SEyXKXEh5-qCwy8SRxdNfcv53dpaWi6q/view?usp=sharing> Київ "Вища освіта", 2014 р.

Мультимедійні програми:

Колекція презентацій до лекцій та лабораторно – практичних занять:

1. Фіксація тварин
2. Кастрація самців та самок с. – г. тварин
3. Лікарські засоби
4. Внутрішні незаразні хвороби тварин
5. Характеристика інфекційних хвороб (сибірка, туберкульоз, бруцельоз, туляремія, хламідіози, рикетсіози, сказ, сап)
6. Інфекційні хвороби ВРХ
7. Інфекційні хвороби свиней

8. Цестодози, нематодози
9. Трематодози

Відеоролики

1. Фіксація та повал коня, бичка
2. Кастрація коня, бичка
3. Оваріоектомія свинки, корови
4. Введення лікарських речовин
5. Кесаревий розтин

